

Co (skutečně) přináší atomový zákon

ING. PŘEMYSL LIŠKA ml., foto autor

V úvodníku SR č. 12/2016 jsme zmiňovali nedávnou novelizaci atomového zákona a její předpokládaný dopad na náš obor, tzn. zejména možnost používání tritiových mířidel. Abychom získali ucelené aktuální informace, vypravili jsme se na Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB) se sídlem v Praze na Senovážném náměstí, kde nám poskytli rozhovor **Ing. Miluše Budayová a Ing. Jan Hrabák.**

Co bylo hlavní motivací pro vydání nového atomového zákona?

MB: Účelem vydání atomového zákona č. 263/2016 Sb. bylo přizpůsobení se platné evropské legislativě.

JH: Předchozí zákon platil od roku 1997. Za tu dobu vzniklo tolik novinek, že namísto neustálých úprav se už vyplatilo přepracovat zákon jako celek. Zákon je totiž velmi obširný, týká se například jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, zvládání radiačních mimořádných událostí, práce s odpady nebo třeba požadavků na spotřební výrobky obsahující radioaktivní látku. Z oblasti zájmu vašich čtenářů a inzerentů to mohou být tritiová mířidla, ale také třeba hodinky s tritiovým osvětlením, svítící přívěsky-markery a další výrobky s obsahem tritia.

Aby mohl být spotřební výrobek s přidanou radioaktivní látkou (SPV) vyroben, dovezen nebo vyvezen, musí mít platné schválení typu výrobku Státním úřadem pro jadernou bezpečnost. Znamená to, že o schválení typu výrobku se musí žádat předem a že není třeba výrobek předkládat SÚJB in natura?

MB: Především je nutné rozlišovat dvě různé úrovně. První úroveň je typové schválení, o které se musí žádat předem, a to ještě před případným započítáním výroby, pokud by probíhala v ČR. Druhou úrovní je žádost o po-

volení pro výrobu, dovoz nebo vývoz tohoto SPV. To již je daleko jednodušší procedura, pro kterou stačí splnit několik požadavků jako svéprávnost, bezúhonnost a odbornou způsobilost žadatele nebo jeho zástupce v případě právnícké osoby a zpracování zákonem požadované dokumentace pro získání povolení.

JH: SÚJB hodnotí výrobky pouze z pohledu radiační bezpečnosti, ostatní vlastnosti mu nepřísluší posuzovat. SÚJB také nemá prostředky pro provádění jakýchkoli zkoušek, vlastní výrobky se mu tedy nepředkládají. SÚJB provádí pouze posouzení na základě poskytnutých podkladů. Jejich zdrojem mohou být například data od výrobce, dokumenty vydané zahraničními úřady nebo místními subjekty s povolením k hodnocení vlastností zdrojů... Pokud se dovozce prokáže platným typovým schválením z některého státu ze sdružení Euratom, jehož členy jsou všechny členské státy EU, SÚJB toto schválení uzná. Zkrátka

– pokud například americký výrobek již získal schválení v Německu, nic dalšího z hlediska typového schválení není potřeba. Seznam nezbytných podkladů pro žádost o schválení typu výrobku lze najít na stránkách SÚJB v záložce *legislativa* – *Atomový zákon*.

MB: Pro doplnění uveďme, že povinnost dokazování parametrů výrobku je na straně dovozců a výrobců, ne na straně SÚJB.

Naše čtenáře budou nejmíc zajímat takzvaná noční mířidla na bázi tritia. Týká se schvalovací proces SÚJB i jich?

JH: Zákonné požadavky se vztahují na veškeré spotřební výrobky s přidanou radioaktivní látkou bez výjimky. Vždycky podléhají povinnosti jak typového schválení, tak

i povolení dovozu, vývozu či výroby. To však není nic nového, stejné povinnosti platily už před vydáním nového zákona. Takzvané *zprošřovací* úrovně nepředstavují v tomto případě nějakou úlevu. Je třeba chápat je opačně – na zdroje radioaktivního záření o výrazně vyšších hodnotách, než jaké vykazují mířidla určená pro ruční zbraně, jsou naopak předpisy pro zajištění radiační bezpečnosti podstatně přísnější. Dá se najít analogie se zbraněmi – technicky schválenou vzduchovku můžete koupit prakticky volně, ale výkonná velkorážová zbraň podléhá určité formě povolování konkrétnímu uživateli ze strany dozorcích orgánů.

MB: Na výrobce či dovozce se mimochodem vztahuje i povinnost zpětného odběru použitého zboží a jeho bezpečná likvidace, ovšem pouze toho jím vyrobeného nebo dovezeného. A co by měl mít na paměti konečný uživatel – takovýto výrobek určitě nepatří do popelnice na komunální odpad.